

Notat

Miljøministeriet
Departementet

EU & Internationalt Politisk
Sekretariat
J.nr.
Ref. anrbj
Den 29. februar 2012

Afrapportering fra UNEP's styrelsesråd og GMEF (Det globale ministerforum for miljø) "12. Special Session" den 20.-22. februar 2012 i Nairobi, Kenya.

Styrelsesrådets arbejde var organiseret i tre dele:

- 1) Ministerforummet, som dannede rammen for drøftelser om særligt grøn økonomi og international miljøforvaltning.
- 2) "Committee of the Whole", der behandler strategiske og institutionelle spørgsmål og de dertil knyttede beslutninger.
- 3) Plenarforsamlingen, der indleder og afslutter samlingen med vedtagelse af samlingens afrapportering og beslutninger.

UNEP's stort anlagte oversigt over verdens miljøtilstand – GEO5 (Global Environmental Outlook) – dannede grundlaget for symposier og temadiskussioner på GMEF om, hvad der kan gøres for at ændre verdens tilstand i en mere bæredygtig retning.

Titlen for ministerforummet var "The Environmental Agenda in the Changing World: from Stockholm (1972) to Rio (2012)". Hovedtemaerne for ministrenes diskussion var primært grøn økonomi og international miljøforvaltning med fokus på forberedelsen af FN's store bæredygtighedskonference i Rio de Janeiro (Rio+20) i den 20-22. juni 2012. Samtidig blev der vedtaget en ministererklæring i anledning af UNEP's 40 års fødselsdag samt en række beslutningsforslag, herunder beslutningsforslag om finansieringsmuligheder for kemikalier og affald.

Den 27. samling i UNEP's styrelsesråd og GMEF finder sted i februar 2013 i Nairobi.

Ministerdeklaration i anledning af UNEP's 40 års jubilæum.

Der blev vedtaget en ministererklæring i anledning af UNEP's 40 års jubilæum, som fremhæver UNEP's resultater siden grundlæggelsen i 1972, herunder etableringen af en række multilaterale miljøaftaler samt vigtigheden af videnskabelig information og GEO's "summary for policy makers". Samtidig understreger erklæringen behovet for handling for at stoppe miljømæssig tilbagegang og fremme en helhedsorienteret tilgang til bæredygtig udvikling samt at Rio+20 er en unik mulighed for at adressere alle 3 dimensioner af bæredygtig udvikling (den miljømæssige, sociale og økonomiske dimension).

Grøn økonomi

Ministrene drøftede bl.a. landenes muligheder og udfordringer for en gnidningsfri, lige og social retfærdig overgang til grøn økonomi globalt. Der var bl.a. fokus på en række fokusområder i den forbindelse, herunder forskning og udvikling, fødevarerikkerhed, bæredygtige byområder, tørke, retfærdig og lige adgang til ressourcer, indikatorer til måling af fremskridt i overgangen til en grøn økonomi. Mange lande understregede, at en grøn økonomi model skal være udover BNP ("beyond

GDP”) som en indikator for vækst. Samtidig efterspurgtes en klar definition på grøn økonomi og at en model for grøn økonomi ikke skulle betragtes som en enkelt model, der kan passe til alle lande (”no one size fits all”), men var tilpasset det enkelte land.

Der er forskellige opfattelser af, hvad der forstås ved begrebet grøn økonomi. Nogle ser ikke grøn økonomi som andet end endnu et udtryk for en vestlig dagsorden, andre finder at omkostningerne ved at bevæge sig ud af dette spor er for høje og at det vil gå ud over væksten og nogle lande dækker sig så bag den økonomiske krise. EU-landene betonede særligt, at grøn økonomi ikke handler om at etablere nye barrierer for udviklingslandenes eksport af produkter til de europæiske markeder, idet det samtidigt blev gjort klart, at grøn økonomi er en forudsætning for bæredygtig udvikling.

Samlet set var der generel enighed om, at grøn økonomi tilbyder mange muligheder og bl.a. kan bidrage til skiftet til mere bæredygtige forbrug og produktionsmønstre og er vejen til at opnå en retfærdig og lige bæredygtig udvikling samt fattigdomsbekæmpelse.

International miljøforvaltning

Debatten i det internationale samfund om international miljøforvaltning og de institutionelle rammer (IEG) har stået på i en årrække. Der er i dag bred enighed om, at det institutionelle system med over 500 internationale aftaler og ca. 40 internationale organisationer, i hvis mandat miljø indgår, er vokset fra sig selv. Samtidig er der i dag et endnu større behov end tidligere for et tæt globalt samarbejde på miljøområdet med styrket fokus på implementering og ”ansvarlighed”, og hvor også økonomiske og udviklingsmæssige aspekter indgår. Miljødimensionen inden for bæredygtig udvikling (som bygger på den sociale, den økonomiske og den miljømæssige dimension) står i dag relativt svagt udrustet til at løse tidens miljømæssige udfordringer samtidig med, at sammenhængen og koordinationen med de øvrige dimensioner ikke er tilstrækkelig stærk. En reform af det institutionelle rammeværk for bæredygtig udvikling (IFSD) er derfor også et af de to hovedtemaer på Rio+20 konferencen i juni 2012.

Der var generel enighed på styrelsesrådet om, at IEG drøftelsen samt beslutningsforslag på IEG ikke måtte foregribe Rio+20-forhandlingerne i New York, som finder sted i første halvår af 2012. Beslutningsforslaget noterede sig de fremskridt, som er sket på implementeringen af de systemiske tiltag, som blev identificeret af den IEG ministergruppe, der blev nedsat på UNEP’s særlige samling i 2010, og anerkendte også behovet for at styrke synergier mellem de biodiversitetsrelaterede konventioner. Styrelsesrådet opfordrede også FN’s generalforsamling til at undersøge muligheden for at udvikle en strategi for miljøaspekter, der dækker hele FN-systemet. Samtidig var der generel opbakning til at UNEP bør styrkes, herunder gennem universelt medlemskab.

Beslutning om finansieringsmuligheder for kemikalier og affald

Beslutningen vedrører en såkaldt konsultativ proces initieret af UNEP’s Eksekutivdirektør og med deltagelse af alle betydende lande, hvor udfordringen har været at formulere optioner for at øge de økonomiske ressourcer til kemikalie- og affaldsområdet. En afrapportering fra det sidste konsultative møde i Bangkok (november 2011) foreslog en såkaldt integreret finansiel tilgang, hvor fire såkaldte ”spor” vurderes at kunne styrke finansieringen af aktiviteter inden for kemi og affald. De fire spor er 1) Integration af sikker kemikaliehåndtering i nationale politikker; 2) Industriens/erhvervslivets rolle og ansvar; 3) Etablering af en ny multilateral fond i stil med den der eksiste-

rer under Montreal Protokollen om ozonlaget (MLF-model) og 4) Et nyt/større område om sikker kemikaliehåndtering under den globale miljøfacilitet (GEF).

Der blev på UNEP.GC.SS/12 vedtaget en beslutning, der bl.a.

- Understreger behovet for at øge den politiske prioritering og det økonomiske grundlag inden for forvaltning af kemikalier og affald.
- Anmoder UNEP's Eksekutivdirektør skal drive den konsultative proces for finansieringsmuligheder for kemikalier og affald videre, konkret ved at formulere et udkast til vurdering og mulig beslutning ved næste SAICM konference i september 2012 og endelig ved næste UNEP Governing Council møde i februar 2013,
- Inviterer medlemslande til at overveje at tilgå de foreløbige udmeldinger fra den konsultative proces i de videre forhandlinger om en ny konvention for kviksølv, men anerkender at forhandlingerne om kviksølv-konvention og den konsultative proces er to parallelle processer.
- Tilskynder regeringer til positivt at overveje at inddrage den integrerede finansieringstilgang i forberedelserne af Rio+20

Verdens miljøtilstand

Der blev vedtaget en beslutning, som med bekymring noterer sig de forandringer i det globale miljø, som har fundet sted, og som opfordrer regeringerne til at arbejde sammen med UNEP og andre miljøorganisationer omkring inddragelse af videnskabelige data om miljøtilstanden i forberedelserne frem mod Rio +20.

Bæredygtigt forbrug og produktion (SCP)

Der blev vedtaget en beslutning, som noterer sig, at på trods af, at der ikke blev vedtaget nogen beslutning om bæredygtig produktion og forbrug på CSD 19, så har det internationale samfund vist, at det er parat til at vedtage det 10-årige rammeprogram for bæredygtigt forbrug og produktion; og som inviterer regeringerne til at vedtage et sådant på baggrund af teksten fra CSD 19.

Øget koordinering på tværs af FN systemet

Styrelsesrådet opfordrede FN's koordinations-gruppe på miljøområdet, "Environment Management Group", til at fortsætte sit arbejde med at sikre, at miljøaspekter indarbejdes på tværs af FN systemet og opfordrede også UNEP's eksekutivdirektør til at se nærmere på allokeringen af midler fra Miljøfonden til EMG sekretariatet for at sikre, at de allokerede ressourcer i højere grad afspejler EMG's arbejdsbyrde.

Beslutning om synergier inden for kemikalier og affald

Ligeledes blev en beslutning vedrørende synergier mellem affalds- og kemikaliekonventionerne vedtaget. Det indebar en invitation til deltagere på Rio+20 at arbejde for vigtigheden af sund forvaltning af kemikalier og affald.

Generelt set kunne EU og Danmark være tilfredse med indholdet i de truffne beslutninger.